

“Sūkurio” strategija

Zoja Rudak

Vienas iš mano taikomų veiksmingų šiuolaikinių metodų yra “Sūkurys”. Norėčiau priminti jo esmę. Klasė suskirstoma į grupes. Patirtis rodo, kad tinkamiausias grupių skaičius – 4-5 (po 5-6 mokinius kiekvienoje). Prieš pradėdant darbą, būtina susitarti dėl jo eigos. Kiekviena grupė gauna atskirą užduotį ir atlieka ją atskirame dideliame popieriaus lape skirtingos spalvos rašikliu.

Kiekvieną darbo etapą reikia atlikti per griežtai nustatytą laiką. Galimi rašymo variantai grupės viduje: rašo arba vienas grupės narys, arba visi iš eilės. Kai skirtas laikas baigiasi, darbą atlikusi grupė perduoda savo lapą kitai grupei (pavyzdžiui, pagal laikrodžio rodyklę). Skiriama kita užduotis, kurią grupė vėl atlieka savo spalvos rašikliu. Taip lapai eina per grupes su vis nauja užduotimi, kol pasiekia “savininkus”. Gavusi savo lapą, grupė turi pasirengti viešam darbo rezultatų pristatymui. Pristatyti ir apibendrinti gali vienas, keli ar visi mokiniai.

“Sūkurį” pasitelkiu ir žadinimo, ir prasmės suvokimo, ir apmąstymo pakopose. Pateiksiu keletą taikymo atvejų. Pavyzdžiui, prieš pradėdant naują temą, keturioms grupėms galima skirti po klausimą.

Pirmasis ratas (8 minutės).

1. Ką žinote apie temą, teiginį, reiškinį? (Nuojautos, patirties lygmens atsakymas.)
2. Ką norėtumėte sužinoti?
3. Kaip šias žinias taikyti praktiškai?
4. Grupinio darbo taisyklės.

Antrasis ratas (8 minutės).

Grupės susipažįsta su jau parašytais mintimis ir savo spalva pažymi „+“ prie tų, kurioms pritaria, „-“ - prie minčių, su kuriomis nesutinka, „?“ - prie minčių, kurių nesuprato. Paskui savo spalva prirašo papildymus.

Trečiasis ratas (7 minutės).

Tapati užduotis, bet įvertinamas jau dviejų “spalvų” darbas.

Ketvirtasis ratas (7 minutės).

Toks pat darbas.

Penktasis ratas.

Dirbama su savo lapu, susipažįstant su kitų grupių papildymais. Pasiruošiama darbą pristatyti: susitariama dėl pristatytojo (pristatytojų), išsiaiškinami klaustukai, būtinai padėkojama daugiausia padėjusiai grupei.

“Sūkurys” labai praverčia tais ant klaidas. Patikrinus rašomąjį darbą, išaiškėja būdingos klaidos. Būtent 4-5 taisyklės, tas klaidas aiškinančias, ir galima pakartoti bei įtvirtinti.

Pirmasis ratas. Grupės gauna užduotį paaiškinti konkrečią taisyklę, pasitelkiant ar sukuriant schemas, lenteles ir pan.

Antrasis ratas. Taisyklės surandamos ir išrašomos remiantis savo grupės rašomųjų darbų pavyzdžiais.

Trečiasis ratas. Papildoma ir sugalvojama daugiau pavyzdžių.

Ketvirtasis ratas. Sugalvojama sakinių su keliais sunkiausiais žodžiais. Gavus savo lapą, taisyklė su pavyzdžiais pristatoma klasei. Gali sakinių sukurti ir visa klasė.

Man „Sūkurys“ padėjo mokant pirmuosius metus rusų (negimtosios) kalbos. Šiuo būdu sisteminiame išmokyti leksiką. Mokiniai gavo *pirmojo rato* užduotį: surašyti žinomus nurodytų temų žodžius. Pavyzdžiui: 1 grupė – vaisiai ir uogos; 2 grupė – daržovės; 3 grupė – drabužiai ir avalynė; 4 grupė – žvėrys; 5 grupė paukščiai. *Antrasis ir trečiasis ratai* perskaityti ir pabraukti klaidingą žodį (arba pataisyti, jeigu tai neabejotina klaida) ir papildyti. *Ketvirtasis ratas* – išversti. *Penktasis ratas* – su žodynu ištaisyti visas klaidas. Gavę savo lapą, visi iš eilės ratu kartoja žodžius ir rengiasi pristatyti klasei.

Taip pat „Sūkurį“ tinka taikyti rengiantis rašyti rašinėlį arba apibendrinant temą. Rašėme rašinėlį „Metų laikai“. Paskirsčiau užduotis. Grupių temos *pirmajame rate* buvo šios: „Ruduo“, „Žiema“, „Pavasaris“, „Vasara“. Pradedamas rašyti rašinėlis nurodant mėnesių pavadinimus. *Antrasis ratas* – rašinėlis papildomas būdingiausiais atitinkamo metų laiko gamtos reiškiniiais, sykiu taisomos klaidos. *Trečiasis ratas* – žmonių veiksmai. *Ketvirtasis ratas* – žvėrių ir paukščių elgesys. Gavę savo lapą, moksleiviai turi ištaisyti likusias klaidas ir pristatyti klasei.

Galima „Sūkurį“ pasitelkti ir mokant rašyti rašinio Kiekvienai grupei skiriama tam tikra užduotis, būdinga rašinio pradžiai, temos nagrinėjimui, argumentacijai, įrodymams ir išvadoms.

„Sūkurys“ veiksmingas visada, nes visi mokiniai aktyviai dirba (grupinio darbo privalumas) ir, kas svarbiausia, visada pasiekiamas rezultatas. Net jeigu pasitaiko visai nedarbinga ar nepasirengusi grupė, kitos grupės papildo, pataiso, ir jau lapas grįžta į pirmąją grupę su medžiaga, leidžiančia pristatant prabilti net ir silpnam mokiniui. Pabandykite ir įsitikinkite patys.

Zoja Rudak, Vilniaus Martyno Mažvydo vidurinės mokyklos rusų kalbos mokytoja ekspertė
